

Rapportage Discriminatie 2020

Gemeente Hardenberg

Inleiding

Vizier is begin 2020 ontstaan na een fusie van Artikel 1 Overijssel, Meldpunt Discriminatie en Pesten en Ieder1Gelijk. Vizier is werkzaam binnen 53 gemeenten in Oost-Nederland. Wij voeren taken uit die voortvloeien uit de Wet gemeentelijke antidiscriminatie-voorzieningen (Wga). Onze hoofdtaak is het bieden van onafhankelijke ondersteuning aan burgers die discriminatieklachten bij ons melden. Dit doen wij door het bieden van informatie en advies, cliënten ondersteunen bij bemiddeling en bij het voeren van klachtenprocedures en het doen van aangifte. Daarnaast registreren wij de gemelde discriminatie-ervaringen en rapporteren daarover. Naast de voor gemeenten wettelijk vastgelegde taken van klachtbehandeling en registratie van discriminatieklachten richten wij ons nadrukkelijk ook op preventie door het geven van voorlichting, training en gastlessen. Ook doen wij onderzoek naar discriminatie en geven gevraagd en ongevraagd beleidsadvies.

Gemeentelijke Rapportage en landelijke en regionale monitor

Antidiscriminatie-voorzieningen (ADV's) zoals Vizier, het College voor de Rechten van de Mens en de Politie registreren klachten, meldingen, verzoeken om oordelen en aangiftes van discriminatie. Op cijfermatig gebied bieden deze registraties gezamenlijk inzicht in het soort incidenten dat zich voordoet, wie erdoor getroffen worden en op welke plekken dat gebeurt. Informatie die belangrijk is om effectief iets tegen discriminatie te doen.

Vizier maakt deze jaarlijkse, gemeentelijke rapportage voor onze opdrachtgevers, de 53 gemeenten in ons werkgebied in Overijssel, Gelderland Midden en Gelderland Zuid. Zoals de Wet gemeentelijke antidiscriminatie-voorzieningen (Wga) beoogt krijgen gemeenten hiermee informatie over wat hun inwoners aan discriminatie ervaren alsook wat anderen melden over discriminatievoorvallen in hun gemeente. Deze gemeentelijke rapportage van Vizier bevat meer kwalitatieve dan kwantitatieve informatie, met het accent meer op vertellen dan op tellen.

Naast onze gemeentelijke rapportage worden er ook een landelijk rapport en een regionale Monitor gemaakt. Hierin meer informatie over landelijke trends en ontwikkelingen die natuurlijk ook vaak lokaal effect hebben. Opvallend in 2020 waren o.a. discriminatie van Nederlanders met een Chinese achtergrond als gevolg van de uitbraak van het Corona virus, de demonstraties en het racismedebat van de Black Lives Matter beweging en discriminatie door de belastingdienst in de Toeslagenaffaire.

In opdracht van de Politie en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) wordt het landelijke rapport over discriminatiecijfers geschreven. In dit rapport worden de cijfers van de politie en de ADV's samen gepresenteerd.

Daarnaast zijn in de analyse ook de gegevens betrokken van andere organisaties die discriminatiemeldingen registreren, zoals het College voor de Rechten van de Mens. Dit rapport, opgesteld door Expertisecentrum Art.1, verschijnt in juni 2021, tegelijkertijd met de regionale monitors.

ADV's en politie werken sinds 2013 samen om discriminatiecijfers in deze regionale rapporten op een uniforme en daardoor vergelijkbare manier te presenteren. Over 2020 levert de eenheid Oost Nederland voor de vierde keer zo'n gezamenlijk jaarrapport. Hiervoor werkt Vizier samen met Art.1 Noord Oost Gelderland, Meldpunt Discriminatie Deventer, de Politie en het Openbaar Ministerie.

Let op!

Er kunnen verschillen voorkomen tussen de cijfers uit de bijlage bij de Regiorapportage Oost Nederland en de cijfers die staan in deze gemeenterapportage. De cijfers van de Landelijke rapportage en de Regiorapportage Eenheid Oost zijn namelijk alleen gebaseerd op meldingen gedaan door *inwoners* van de gemeente. In deze Gemeentelijke rapportage nemen wij voor het complete beeld óók de cijfers op van meldingen van inwoners van buiten de gemeente over ervaren discriminatie in uw gemeente en van door Vizier zelf waargenomen incidenten of signalen.

Klachtbehandeling

Mensen die in Hardenberg discriminatie ervaren, kunnen dit melden bij Vizier (de regionale antidiscrimatievoorziening ADV) of bij de politie. Ook kunnen zij een verzoek tot oordeel indienen bij het College voor de Rechten van de Mens. Vizier, politie en College behandelen en registreren deze klachten, aangiftes en verzoeken.

De klachtbehandeling door Vizier vindt plaats volgens een landelijk vastgestelde richtlijn. Klachtbehandeling kan verschillende gradaties en (opvolgende) fasen betreffen: het bieden van een luisterend oor (uitlaatklep, serieus nemen van een gevoel), het geven van informatie over het verschil tussen ervaren discriminatie en uitsluiting en discriminatie in juridische zin, het adviseren over welke stappen iemand zelf kan zetten, het bieden van empowerment, het bemiddelen tussen melder en wederpartij, het ondersteunen bij een externe klachtprocedure, het vragen van een oordeel bij het College voor de Rechten van de Mens en het ondersteunen bij het doen van aangifte en de mogelijk daaruit voortkomende juridische procedure. De wens en het doel van de melder zijn daarbij in eerste instantie leidend.

Klachten en meldingen geven informatie over situaties die mensen als discriminerend ervaren. Ze bieden echter geen inzicht in hoe vaak dergelijke situaties in de samenleving voorkomen. Uit onderzoek blijkt dat slechts één op de acht discriminatie-ervaringen ergens wordt gemeld.¹ De gemelde discriminatie-ervaringen vormen dus het spreekwoordelijke topje van de ijsberg

waaronder een veelvoud aan niet-gemelde ervaringen ligt verscholen. Klachtgegevens zijn in zekere zin een weergave van meldgedrag: stijgingen of dalingen in het aantal klachten zijn niet noodzakelijk een indicatie van het meer of minder voorkomen van discriminatie-ervaringen, maar kunnen mogelijk (ook) verklaard worden door veranderingen in meldgedrag. Zo kan een campagne die mensen aanspoort om discriminatie te melden, leiden tot een (tijdelijke) stijging van het aantal meldingen. Om inzicht te krijgen in de omvang van situaties die als discriminatie zijn ervaren, is aanvullend onderzoek nodig, zoals enquêtes naar discriminatie-ervaringen.

Bij klachtgegevens speelt ook dat discriminatie-ervaringen subjectief van aard zijn: waar de ene persoon een situatie als discriminerend ervaart, kan een ander een vergelijkbare situatie anders interpreteren. De subjectieve ervaring kan ook afwijken van de objectieve of juridische werkelijkheid; iemand kan discriminatie ervaren en melden, terwijl dat in juridische zin geen discriminatie is. Andersom kan discriminatie plaatsvinden, terwijl betrokkenen dat niet als zodanig ervaren. Dergelijke situaties worden nergens gemeld en blijven daardoor buiten beeld.

Onderzoek

In opdracht van Vizier heeft een student Sociaal-Juridische Dienstverlening onderzoek gedaan naar discriminatie in WhatsApp-buurtpreventiegroepen. Dit onderzoek heeft geleid tot beleidsadvies aan gemeenten. Veel gemeenten faciliteren deze groepen maar hebben geen zicht of controle op wat er in deze groepen gebeurt. Etnisch profileren is een vorm van discriminatie en vormt een reëel risico. Het verdient aanbeveling dat gemeenten maatregelen nemen om discriminatie binnen WhatsApp-buurtpreventiegroepen te voorkomen en te bestrijden.

Discriminatiemeldingen in Hardenberg, 2020

Klacht van inwoner over voorval in de gemeente	Waarvan corona-gerelateerd	Klacht van inwoner over voorval buiten de gemeente	Waarvan corona-gerelateerd	Klacht van inwoner van andere gemeente over voorval in de gemeente	Waarvan corona-gerelateerd	Eigen waarneming /screening over voorval in de gemeente	Totaal
6	(1)	0		2		3	11

Vizier monitort de arbeidsmarkt middels een doorlopend onderzoek naar vacature-websites. Vacatures waar onterecht discriminatoire functie-eisen worden gesteld worden geregistreerd, en middels een speciaal daartoe ontwikkelde brief worden de desbetreffende organisaties aangeschreven, waarbij beïnvloeding van het wervingsbeleid het doel is. In Hardenberg werden **3** bedrijven en organisaties op deze manier aangeschreven.

Discriminatiemeldingen in Hardenberg naar Grond en Terrein

	Arbeidsduur	Handicap/chronische ziekte	Levensovertuiging	Niet-wettelijke gronden	Ras	Seksuele gerichtheid	Totaal
Terrein							
Arbeidsmarkt	1				1		2
Collectieve voorzieningen						1	1
Commerciële dienstverlening		1	1	1			2
Huisvesting						1	1
Onderwijs					1		1
Openbare ruimte					1		1
Totaal	1	1	1	1	3	2	8

Covid-19

Discriminatie wordt vaak daar ervaren waar mensen elkaar ontmoeten. Tijdens het werk, het uitgaan, het winkelen, het sporten, in de woonomgeving. Al die activiteiten hadden in meer of mindere mate in 2020 te lijden onder de maatregelen in verband met Covid-19.

Het “Coronalied” van Radio 10 leidde tot veel ophef. Maar ook de op 1 december ingevoerde mondkapjesplicht leidde tot verwarring, omdat de rijksoverheid tegelijkertijd bepaalde groepen chronisch zieken uitsloot van die plicht maar daar vervolgens nauwelijks over communiceerde. Met als gevolg dat mensen de toegang tot zorg of winkels geweigerd werden hoewel ze wel aan de uitzonderingsvoorwaarden voldeden. Eén inwoner van Hardenberg meldde een dergelijke klacht.

Casuïstiek

Tijdens controle van advertenties door Vizier bleek er sprake van indirect leeftjdsonderscheid: “Pas afgestudeerd”. Vizier schrijft het betreffende kantoor dat de advertentie heeft geplaatst aan. Binnen een week ontvangt Vizier een heel uitgebreide reactie en de argumentatie waarom men naar een jonger iemand op zoek was. Maar ze doen beslist niet aan discriminatie. Als één van de argumenten dat ze niet discrimineren geven ze aan dat ze kort geleden nog een 62-jarige hebben aangenomen. In vervolg op deze reactie nemen we telefonisch contact op met het kantoor. Dit gesprek verloopt positief en afgesproken wordt dat de advertentie wordt gewijzigd. Een controle twee weken later leert dat de advertentie nog ongewijzigd op de website staat. Opnieuw schrijft Vizier het bedrijf aan met de mededeling dat als e.e.a. niet aangepast wordt er blijkbaar een verschil van inzicht is. Het bedrijf neemt nu contact met ons op. Er worden excuses aangeboden, maar de advertentie aanpassen kostte meer problemen dan ze hadden verwacht. Weer wordt afgesproken dat ze het oplossen. Een dag later krijgt Vizier een concepttekst voor een nieuwe advertentie toegemailed. Deze kunnen we goedkeuren en nog dezelfde dag staat deze online.

Per mail krijgt Vizier een bericht van een homo echtpaar. Ze zijn vanwege hun geaardheid uit Rusland gevlucht omdat ze voor hun leven vreesden. Ze zitten in het AZC. Per mail wordt er een afspraak gemaakt voor een intake gesprek in het AZC. Met behulp van de tolkentelefoon vind dit gesprek plaats. Hieruit blijkt dat ze zich niet veilig voelen in het AZC. Ze worden door medebewoners vernederd, beledigd en bespuugd. Ook de medewerkers van het COA ondernemen geen actie.

In vervolg hierop plant Vizier een gesprek met het COA. Het COA herkent de aantijgingen in hun richting niet. Wel weten ze dat er mensen zijn die anders tegen homorelaties aankijken en hier ook op discrimineren. Ze kennen ook de klachten van dit echtpaar maar geven aan dat dit echtpaar ook voor ‘overlast’ zorgt. Ze proberen vooral rust in het centrum te bewaren en iedereen tevreden te stellen. Zodra het mogelijk is zullen ze qua interne huisvesting proberen hier rekening met hen te houden.

Twee weken later krijgt Vizier van het COA bericht dat de burenen intern zijn verhuisd en dat het ergste leed hiermee is opgelost.

Preventieve werkzaamheden

Naast het behandelen van discriminatieklachten zijn in Hardenberg in 2020 ook preventieve activiteiten uitgevoerd:

Activiteit	Beoogde Resultaten	Gerealiseerd	Voortgang	Follow Up
Spreekuur in Hardenberg	Vergroten zichtbaarheid verlagen melddrempel	Maandelijks (eerste dinsdag ochtend van de maand) een spreekuur - inloopochtend.	Het levert netwerkcontacten op. Vooralsnog geen merkbare extra meldingen.	Voor de zichtbaarheid en de contacten met derden zeker goed om voort te zetten